

א' באב תש"ף, 22.7.2020

גיליון מס' 719

פרשת דברים

קורונה – מה היא אומרת לכל אחד מאיתנו?

מאת שמואל מאיר, בית יתיר

עיקרו של ספר דברים הוא הנאום של משה רבנו. נאום שתחילתו ביומו הראשון של חודש שבט. וַיְהִי בְּאַרְבָּעִים שָׁנָה בְּעָשְׂתִי עֶשְׂרֵת חֹדֶשׁ בְּאַחַד לַחֹדֶשׁ דִּבַּר מֹשֶׁה אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כָּל אֲשֶׁר צָוָה ה' אֹתוֹ אֶל-לֵהֶם. (א, ג). יום פטירתו של משה רבנו הוא ז' באדר, כך שהנאום הזה התפרס על שלושים ושישה ימים. מכאן נבין שבימים אלו משה רבנו דיבר אל העם מפעם לפעם, ובכל פעם היו לו מסרים מיוחדים לעם.

בנאום הראשון שלו, משה רבנו מספר את הקורות אותם בארבעים שנות המדבר. הנאום הזה מחולק לשני חלקים (מתוך עיונים בפרשת השבוע, סדרה שנייה על פרשת דברים של הרב אלחנן סמט). החלק הראשון בנאום מוקדש לדור יוצאי מצרים שמתו במדבר, והוא מונה את כל המקרים שבהם העם פעל כנגד הציווי של ה' - עצת המרגלים, העלייה למלחמה כאשר ה' ציווה שלא יעלו. פרק שלם שכולו מוסר והבעת צער על חוסר היכולת של העם לשמוע בקול ה'.

החלק השני של הנאום (פרק ב) שונה במהותו. משה משבח את ההתנהגות הטובה של העם, שהלך במדבר ועשה בדיוק מה שנאמר לו לעשות – נאמר לו לא להתגרות בעשיו ואכן העם לא התגרה. נאמר לו לא להתגרות בבני עמון, וכך היה; נאמר לו להילחם בסיחון ולרשת את ארצו, וכך לעשות גם עם עוג מלך הבשן, והוא נלחם.

משה רבנו מתאר בחלק הזה עם שבוטח ביכולות שלו. אם צריך להילחם - נלחמים. אם צריך להבליג - מבליגים.

מהו המסר שמשה רבנו רצה להעביר בנאום הכישלון ונאום ההצלחה, ולמי הוא נועד? הרי כשמשה נואם, רק דור הנכנסים לארץ שומעים אותו.

השם משמואל (האדמו"ר מסוכטשוב, נכדו של רבי מנחם מנדל מקוצק) בפירושו על התורה לפרשת דברים בשנת תר"ע, מביא את הפסוק: "אַלֶּה עֲשִׂיתָ וְהִחַרְשִׁיתִי דְמִיתָ הֵיִת אֶהְיֶה כְמוֹךָ אוֹכִיחֶךָ וְאֶעְרַכֶּה לְעֵינֶיךָ" (תהילים נ, כא), ומדגיש שבתהליך החזרה בתשובה לא מספיק לטפל בחטא שכרגע עשית ולתקן. יש לחקור היטב מהו מקור החטא ואז ניתן לתקן אותו.

כולנו מכירים את עצמנו ואת החולשות שלנו. יש דברים שמרגיזים אותנו, ישנם מצבים מסוימים שבהם קשה לנו לקום ולעשות, וישנם מצבים שבהם ההתנהגות שלנו חורגת ממה שבאמת היינו רוצים. לא נוכל לתקן את עצמנו בזה שנאמר שאנחנו מכירים בכך שההתנהגות שלנו שגויה, ושמתחר שוב לא נתנהג כך. זה פשוט לא עובד. אולם אם נחפש את המקור, את מה שגרם לנו להתנהג באופן לא ראוי, רק אז נוכל לטפל בנקודה ולתקן.

אומר השם משמואל "אוֹכִיחֶךָ וְאֶעְרַכֶּה לְעֵינֶיךָ" - אומר לך איפה לא היית בסדר, וגם אציג לך את כל המהלך שבגללו הגעת לאן שהגעת.

משה רבנו מציג לנו את כל קורותיו של העם מרגע היציאה ממצרים עד הכניסה לארץ, כדי שנזכור את המהלך, נוכל לגלות את התקלות ולזהות את מקורן, ורק כך נוכל לתקן. משה רבנו מדבר אל דור הנכנסים לארץ ודרכם הוא מדבר גם לכל עם ישראל לדורותיו – אלינו ממש.

מוסיף השם משמואל: "ובזה יש לפרש שלש ההפטרות דפורענותא: דברי, שמעו, חזון, שהן שלש בחינות: דיבור, שמיעה, ראייה. היינו דעיקר התענית מיוסד לתשובה, ויסוד התשובה הוא ידיעת החטא. על כן שלש השבתות קודם תשעה באב, כל שבת ושבת חודרת יותר עמוק ללבבות בני ישראל, לראות הפגם ולעורר אותם לתשובה. והראשון הוא מבחינת דיבור שהוא יותר חיצוני עד בחינת ראייה שהיא יותר פנימית, וזהו שחזון קודם תשעה באב".

אנחנו נמצאים בתקופה מאתגרת שאיננו זוכרים כמותה. בתוכחה שבספר ויקרא הקב"ה אומר מפורשות: "וְאִם בְּזַאת לֹא תִשְׁמְעוּ לִי וְהִלַּכְתֶּם עִמִּי בְּקָרִי. וְהִלַּכְתִּי עִמָּכֶם בְּחַמַּת קָרִי וְיִסַּרְתִּי אֶתְכֶם אֶף אָנִי, שִׁבַּע עַל חַטֹּאתֵיכֶם". (כו, ז).

דהיינו - אם תחשבו שהכל מקרה, אביא עליכם עוד מקרים קשים יותר מהראשונים, עד שתתעוררו.

פרשת דברים מזמינה אותנו ללמוד מנאום משה את הדרך לגילוי נקודות החולשה שלנו. הקורונה איננה מקרה ואנחנו נדרשים לא להתעלם. אולי יהיה נכון, הן כחברה ערכית ואידיאולוגית והן כפרט, לחפש את הראוי לתיקון, לגלות את הדרך החדשה המשופרת, ולדבוק בה.

בבניין ציון ננוחם.

שמואל מאיר, יליד שוויץ, שכבר כחניך צעיר בבני עקיבא ידע שיקים יישוב בארץ ישראל. ממקימי בית יתיר. כיום מאמן אישי ועסקי.

דף פרשת שבוע של הקיבוץ הדתי מופיע באתר הקיבוץ הדתי: www.kdati.org.il
כדי לקבל את הדף כל שבוע בדואר אלקטרוני, יש לשלוח הודעה אל: webmaster@kdati.org.il
ולרשום subscribe בשורת הנושא. כדי להפסיק, יש לכתוב unsubscribe בשורת הנושא.
תגובות למאמרים וכן הצעות לכתוב מאמרים, יש לשלוח אל: amudim@kdati.org.il